

סגולה

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שְׁכָנָא מְפָרָאָה בִישְׁט ז״ע ע״כ

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע א

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט], **אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי קרה תשפ"ב

גליון 86

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

מעשיו של רבינו הקדוש זי"ע בשכבו על מטתו בבוקר

זי"ע [ע"י] על שמתפלל בשעה תשע ועד אז רואים אותו ישן, ויאמר להם הר"ר נחום שהוא ידבר עמו בזה הענין, ובבוקר אחר שר' נחום גמר תפילתו, התכונן ליכנס לחדר נכדו בשעה שעדיין שכב על מטתו והיה נדמה להם כישן⁽¹⁾, אך כשפתח הדלת נעמד ולא נכנס החדרה רק נסוג אחור וסגר

הדלת בעדו.

על שאלת החסידים למה לא נכנס השיב: איך יכלתי ליכנס ולהפריע לו, בשעה שראיתי את מו"ר הבעש"ט הק' זי"ע עומד אצלו מצד אחד, ומו"ר - זקנו - המגיד זי"ע עומד מצד השני ומדברים עמו ברזי דרוזין⁽²⁾.

כתבי הרה"ק ר' מרדכי אהרן פישמן

השלמות וציונים

וּזְרָטָה שֶׁבִּיעָה

נתן כח להמשיך קדושת השבת מוקדם

בענין זמן הטבילה בערב שבת קודש, אמר כ"ק מרן (אדמו"ר רבי יצחק מבוהוש) זי"ע א הגם דאיאת מהאר"י הק' (פרי עץ חיים, שער השבת, פ"ג) שיש ענין לאהר הטבילה שיהיה סמוך לכניסת השבת קודש, אך יש לנו בקבלה מזקני הרה"ק רבי שלום הגדול מפראהבישט זי"ע להקדים הטבילה (אחרי חצות) ונתן כח ביד צאצאיו להמשיך עליהם קדושת השבת מוקדם, עכ"ל.

זמירות לשבת קודש כמנהג בוהוש (עמ' ב' הנהגות קודש אות 1)

1. רבינו הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע היה חתנו של הרה"ק רבי אברהם מקאריסטשוב זי"ע, אשר היה סמוך על שלחן חותנו הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט זי"ע, בעל הספה"ק 'מאור עינים'. מגדולי תלמידיו ובני היכלא קדישא של מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, ואחר כך היה מסתופף בצלו של מרן הרה"ק המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע. כיון שהרה"ק מקאריסטשוב היה סמוך על שלחן חותנו, כאמור, היה אף רבינו הרה"ק מפראהבישט סמוך על שלחן חותנו-זקינו הרה"ק משטפנשט זי"ע.

2. ראה בספר מאמר מרדכי (עמ' קעה) מה שסיפר הרה"ק רבי מרדכי חיים מסלאים זי"ע אשר רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע כשהיה שוכב לישון היה קשה להקימו, והיה לו משטש מיוחד על זה, ואמר שקשה לו להיפרד מהדביקות שיש לו בעת שינתו, אך הרי לא זהו התכלית...

3. וראה בס' 'מוקנים אהבונן (ח"ב עמ' ג): פעם ראה זקינו רבי נחום (משטפנשט זי"ע), את הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהבישט זי"ע [שהוא מסתובב לפני התפילה אנה ואנה, והיה נראה בעיניו כמי שמבטל זמנו לריק, והוכיח אותו ואמר לו, וכי כך מתכוננים לפני התפילה, בהעברת הזמן לריק. שאלו רבינו שלום וכי מה עלי לעשות, ענה רבי נחום אברך כמותך היה צריך ללמוד דף בספר עץ חיים להאר"י ז"ל וכדו']. ענה לו רבינו שלום בדרך משל לצירי אחד שהיה מציייר כל מיני ציורים מהיכל המלך אך שוישב המלך ושירי מסביבו וכדומה, ונתפעלו האנשים וקנו ציוריו, פעם פגש באחד משירי המלך היושבים תדיר לפני המלך והציע לפניו תמונת המלך והשרים, ולא ידע הצייר שהוא משירי המלוכה, נענה אליו השר 'איני מתפעל מהתמונה ואיני רוצה לקנותה'. תמה הצייר הלא התמונה נפלאה ביופיה בתיאור חי מהיכל המלך, ענה לו בבת שחוק, הרי אני תדיר במחיצת המלך ואיני צריך לתארום וציורים מתענשה שמה. כן הדבר אתי, סיים רבינו שלום, כי כל הספר עץ חיים מתאר את גדול יקרת היכל המלך מלכי המלכים, ואני הריני בעצמי שם כל הזמן ואיני צריך לזה.

עוד יש לציין מה שכתב בס' 'התעוררות התפלה (אות נג) בזה הלשון: אמר הרב הקדוש חכם הרוזים שר שלום מפראהבישט] וצוקלה"ה שבאמת עיקר מה שצריך לפעול ישועות הוא ענין התפלה, הוא מתקן בעודו שוכב על מטתו, אך אחר כך הוא מביאו אל הדיבור, ועיין בחובת הלבבות. וזה לשון חובת הלבבות (שער חשבון הנפש, פרק ג): וראוי לך אחי שתדע כי כוונתנו בתפלה אינה כי אם כלות הנפש אל האלהים וכניעתה לפניו עם רוממותה לכוראה ושבתה והודאתה לשמו והשלכת כל יביהה עליו. ולפי שהיה כבד על הנפש לזכור כל זה בלי חבור וסדר כתבו רבותינו ז"ל הענינים שצריכים להם רוב כתות בני אדם הנראה חסרונם בהם אל האלהים וכניעתם בעבורם והם עניני התפלה על סדר ותקון שיתקבל בה הנפש פני בוראה ולא תבוש בהתגלה ויראה ממנה בסדרה מעניני התפלה בלבה הכניעה והשפלות לאלהים. ולפי שהיתה מחשבת הלב מתהפכת הרבה ואין

לה קימה למהירות עבור ההרהורים על הנפש היה קשה עליה לסדר עניני התפלה מעצמה תקנו אותם ר"ל במלים מתוקנים יסדרם האדם בלשונו מפני שמחשבת הנפש הולכת אחר המאמר ונמשכת אל הדבור והיתה התפלה מלות וענינים והמלות צריכות אל הענין והענין אינו צריך אל הדבור כשאפשר לסדרו בלב אשר הוא עיקר כונתנו ועליו משען מגמתנו... על כן תקן אחי ענין תפלתך בלבך והשווה עם דיבורך וכונן בהם כונה אחת לאלהים ופנה גופך מכל תנועותיך וקשור חושיך ורעיוניך מהתעסק בדבר מדברי העולם עם התפלה. עכ"ל. וראה עוד בספר כרם ישראל (פרק כא אות ז) בשם אדמו"ר: מטשארטקוב זי"ע שבתקופה שאחרי נישואי רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע היה סמוך על שלחן חותנו-זקינו הרה"ק בעל 'מאור עינים' זי"ע, וכאשר הגיעו ימי חודש אלול אשר מדרך שלומי אמוני ישראל להוסיף אומן בתורה ותפלה

ולתעורר בתשובה ובמעשים טובים בימי הרצון האלה, ודרכו של רבינו הרה"ק מפראהבישט היה להשיכם בבוקר ולהתפלל מהר, ואחר כך בא לביתו ולקח את מקל התפארה שלו בידו אחר שקייש את עצמו, והלך ליער והתממהה שמה עד סמוך לערב, ושב לביתו להתפלל מנחה ולא ראו ממנו שום עבודת שמים, כאיש פשוט. וזקני החסידים של הרה"ק משטפנשט זי"ע לא יכלו לסבול זאת וחרה אפם על האברך הזה שמבלה ימיו לריק בטילים ליער וכדומה, ולא יכלו להתאפק ונכנסו אל רבם הקד' זי"ע בקובלא על חתנו כי הוא מתנהג כאיש עם הארץ, ולבושת יחשב. ושלח הרה"ק משטפנשט זי"ע לקרוא את רבינו הרה"ק מפראהבישט שיבוא לפניו, וכאשר עמד לפניו התחיל לומר לו דברי תוכחה כי הנה מדרך האברכים בהגיע ימי חודש אלול להתפלל בצבור וללמוד אח"כ כשהם מעוטרים בטלית ותפילין, ולומר תקוני זוהר ותהלים וכדומה, ואתה בני אינך מתנהג כן ואתה מבלה את עתך בדברי ריק, לא נכון הדבר ואינו יאה לך לפי מקור מחצבתך. ורבינו הרה"ק רבי שלום זי"ע עמד והקשיב לכל דברי חותנו-זקינו, וכאשר סיים את דבריו ענה ואמר: הנה קרה והושיבו ביצים של בר אווזא תחת תרנגולת, ונולדו אפרוחים והיו כרוכים אחר אמם התרנגולת, והם היו בני אווזות. פעם אחת הלכה התרנגולת עם האפרוחים על שפת הנהר, וקפצו האפרוחים בני האווז אל תוך המים לשוט כדרך האווזים. אך 'אמם' התרנגולת פחדה מאוד מהמים כי לא יכלה לרוץ אחריהם. ונמדה על שפת הנהר וצעקה מרה על בניה וכשכשה בכנפיה וזעקה אל האפרוחים שימהרו לצאת מן המים פן ח"ו יפלו למטה ויטבעו. והשיבו האפרוחים מן המים ויאמרו 'אמא אמא, אל תדאגי עבורנו כלום. אכן עליך יש לירא מן המים כי את אינך יכולה לשוט, אבל עלינו לא אין לך סיבא לפחד'. וכאשר שמע הרה"ק משטפנשט זי"ע דברים אלו מפי רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע, ענה ואמר: 'לך בני כאשר אתה רוצה, ותתנהג באשר תחפוץ'.

כשהולך רבי ישראל מרוזין לחופה את בנו רבי אברהם יעקב מסאדיגורה אמר, אבי רבי שלום מפראהבישט זי"ע רגיל היה לומר 'מבני ידעו מי אני', ואני אומר 'מבני ידעו מיהו האלקים'.

הנהגות פראהבישט

פרק מ"א חלק א'
המשך מגליון 85

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספריתלמידי הבעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

הנהגות פראהבישט מודורות מכון קדושה ומלכות' שע"י איגוד החבורות 'דרכי וצאצאי בית רוזיין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

הנהגות ישירות וסדר היום מפראהבישט שנדפסו מחדש בברוקלין שנת תשנ"א

ויראה לקיים פסוק "אלמדה פשעים דרכיך" (תהלים כא, טו), כדי להוציאם מתחת הסטרא אחרא ולהביא אותם אל הקדושה, לעשות בו נחת-רוח ליוצרו. וגם לקיים מצות עשה של "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח), כי כל ישראל יש להם חלק אלוך ממועל, כמו שכתוב: "כי חלק ה' עמו" (דברים לב, ט), והם בשרשם אחדות גמורה, רק הגופים הם מחלקים. ואם מקיים, פנוי לעיל, גם הגופים נעשו אחדות באהבת אמת בלבם כי הם חלקם. והשונא אותם - שונא הכל; והאוהב אותם - אדרבה, נעשים אפילו בגופם אחדות ויחוד למעלה בשרשם, וגם כל תפלתו ותורתו ומעשיו נכללים על ידי זה עם הרבים ועם הצדיקים והחסידים.

שלמות שלום - השלמות וציונים

'וסתרין שורין ומנתצין מגדלין ולא אהני לון כלום'. עד כאן דבריו הקדושים. והנה בזה נתבאר היטב יסוד דברי רבינו שכל איש ישראל קדוש, ואף על פי שפעמים מתלכלך בחטאיו מכל מקום עצמותו לא נשתנה, והוא חלק אלוך ממועל, ועל כן כתב 'השונא אותם שונא הכל וכו'.

וכדברים כעין אלו ממש כתב הרה"ק רבי יהודה צבי מדאלינא זי"ע (בהקדמה שניה לספר תפלה למה, ד"ה וכאשר שמעת) בשם הרה"ק רבי אברהם מסטרעטין זי"ע ששאל אותו צדיק אחד בזה הלשון 'הנה שמעתי אומרים עליכם שאתם נותנים סגולות והסגולות שלכם עושים פעולות בקרב ישראל, לכן תנו נא לי סגולה ליראת שמים'. והשיב לו זקני הק' הנ"ל 'על יראת שמים אין לי סגולה, רק על אהבת שמים'. ואמר לו הצדיק הק' אדרבה אהבת שמים הוא עוד מדרגה יותר גדולה מיראת שמים, תנו לי סגולה על זה. והשיב לו זקני ז"ל 'אהבת ישראל סגולה גדולה לאהבת שמים, מי שיש לו אהבת ישראל באמת בניקל יכול לבוא לאהבת שמים'. והשיב לו השואל הנ"ל 'הכל אמת הוא, דבריו הקדושים אמת וסגולותיו אמת'. ומובן אשר למדרגת אהבת חברים אי אפשר לבוא עד שיקיים מאמר המשנה הקדושה 'אל תהי בז לכל אדם' ויבא על ידי זה למדת ענוה, ויקיים בעצמו מאוד מאוד הוי שפל רוח, ויבוא למדת דיבוק חברים ואהבתם. עכ"ל.

ועל פי כל הנאמר מתבארים היטב דברי רבינו באמרו 'האוהב אותם, אדרבה נעשם אפילו בגופם אחדות ויחוד למעלה בשרשם וכו'. ועל דרך זה מצאנו הרבה בספה"ק אודות דרכו של מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע בקירוב לבבות ישראל לאביהם שבשמים, וכמו שכתב בספה"ק אמרי פנחס (שער טהרת המדות, אות לח) שעל ידי זה שיאהב אותו יחזור אותו אדם בתשובה, ולכן צריך לאהוב אפילו רשעים, רק צריך לשנוא מעשיהם הרעים ואסור להתקרב אצלו, אבל צריך לאהוב אותו, ועל ידי זה יכול להיות שיחזור בתשובה כמו שכתוב באהרן (אבות פ"א מ"ב) 'אוהב שלום ורוחף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה', פירוש, על ידי שהיה אוהב אותם על ידי זה קרבן לתורה שעל ידי זה יחזרו בתשובה. ואמר טעם להסביר דבר זה, שמחמת שאני אוהב אותו הוא גם כן אוהב אותי, כי "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כו יט), ואני שונא מעשיו הרעים, ועל ידי זה הוא גם כן מתחיל לשנוא מעשיו הרעים וחוזר בתשובה. וסיפר מעשה מבעל שם טוב, שפעם אחת היה אדם כשר שיצא בנו לכפירה ר"ל, וציוה הבעל שם טוב לאביו לאהוב אותו ביותר, ומחמת זה יצא מהכפירה. עכ"ל.

וראה עוד שם (אות מא) בשם הרה"ק רבי רפאל מבערשיד זי"ע שצריך לאהוב כל ישראל אפילו רשעים גמורים, כיון שמאמינים ב"ג עיקרים כדאיתא ברמב"ם (פירוש המשניות, מס' סנהדרין) פרק חלק. ואפילו אותם שמדברים ח"ו על הגמרא ועל הצדיקים אינו בזמנינו אפיקורס בעצם, רק מפני גאות [אן] שמשוקע מאד בתאוות אסורות ולפי דעת הגמרא והצדיקים הוא נבזה מאד, על כן הוא מדבר וכו'. אבל בעצם הוא מחזיק בכמה מצוות ומסור עצמו על זה. עד כאן דבריו הקדושים.

וכיון שנוהג כן עם כל איש מישראל, ממילא 'גם כל תפלתו ותורתו ומעשיו נכללים על ידי זה עם הרבים ועם הצדיקים והחסידים'.

'כי כל ישראל יש להם חלק אלוך ממועל' וכו'. כן מובא בקובץ תפארת ישראל (קובץ ה' עמ' 33) שפעם שאל איש אחד את רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע איך אפשר לאהוב את הרשע, והשיב 'הלא נשמת כל אדם היא חלק אלוך ממועל, ועל כן רחמנות על הקב"ה שהניצוץ הקדוש נלכד בקליפות.

וראה בענין זה דברים נפלאים, מתוקים מדבש ונופת צופים, בספה"ק שם משמואל (כי תצא, תרע"א ד"ה בש"ס סנהדרין) שכתב לבאר ענין בן סורר ומורה וזה לשון קדשו: בש"ס סנהדרין (פח). בן סורר ומורה שרצו אביו ואמו למחול לו מוחלין לו. ויש להבין הלוא אינו נהרג על מה שהמרה נגדם אלא על שם סופו, שסופו ללסטם את הבריות, אם כן למה תועיל מחילתם. ונראה דהנה יש להתבונן במאמרם ז"ל (שם עב). הגיעה תורה לסוף דעתו וכו', הלוא כמה רשעים גמורים שעשו כל התועבות שבעולם בסוף עשו תשובה, ושמה יהיה זה כמותם, הלוא לא ננעלו דרכי תשובה לפני שום אדם, וכמאמר הכתוב (תהלים ז א) "תשב אנוש ער דכא" ודרשו ז"ל (ירושלמי חגיגה פרק ב הלכה א) 'עוד דכדוכה של נפש מקבלין'. אך נראה דהנה איתא במדרש תנחומא (פר' האזינו ס"ד) שתשובה מועלת לישראל ולא לעכו"ם. ונראה דמחמת שישראל הם בני אברהם יצחק ויעקב שהם בעצם נפשות טהורות וטובות רק שבמקרה נתלכלכו בעבירות אבל כשעושה תשובה שוב מתעוררת בו הנקודה השרשית האחוזה בשלשלת הקודש עד האבות הקדושים ושופעת בו רוח חיים חדשים ממקור ישראל, ובדאי תתמיד תשובתו וישאר נאמן להשי"ת ותורתו, אבל עכו"ם מאחר שנתקלקלו ונכרתה חיותם כענף הנכרת ממקום חיותו שוב אין לו תקנה, ואף כשיעשה תשובה בודאי לא תתמיד ויחזור לסורו. הכלל שכל עצמה של תשובה שמועלת היא מפני ההשתלשלות עד האבות, ממילא זה שהוא סורר ומורה נפסק חיבורו מאביו ואמו ושוב אין לו חיבור בשלשלת הקודש, בודאי שלא יעשה תשובה. ואף אם יעשה לא תתמיד ויחזור לסורו וסופו ללסטם את הבריות, אבל כשאביו ואמו מוחלין לו הוא עדיין נקשר בשלשלת הקודש, שוב אינו נהרג, שיכול להיות שעוד ישוב בתשובה שלימה המתקבלת כנ"ל. ולפי הדברים האלה יש לפרש מאמר זוה"ק (ח"ג קצ"ב) דמשה רבינו ע"ה אמר לפני הקדוש ברוך הוא בבואו לכתוב פרשת בן סורר ומורה, מארי' דעלמא שביק דא וכו' ומשה מרחיק הוה חמי בחכמתא כל מה דזמין קודשא בריך הוא לבני ישראל אמר מארי' דעלמא שבוק מלה דא וכו', עד בהאי שעתא רמז הקדוש ברוך הוא ליופיאל רבנא דאורייתא ודריש כל הפרשה על ישראל, עיי"ש. ואינו מובן מה נתפייס משה מן הדרש הזה הלוא בעצמו מרחוק הוה חמי בחכמתא דזה רמז על ישראל, וכבר עמד בזה הרמ"ז. ולפי דרכנו יש לומר דכל עונש בן סורר ומורה הוא מחמת שנפסק חיבורו מאביו ואמו, וכל זה שייך באדם פרטי אבל כלל ישראל שבלתי אפשר שיופסק חיבורם משרשם בפנימיותם ו'שוכן אתם בתוך טומאתם' כתיב (ויקרא טו טז), ועדיין חביבותיה גבן, ובאותה פרשה גם כן רמז לימוד זכות שעל ישראל בנו זה ולא דשאר עמיה, ופרש הרמ"ז שאף לאחר כל אלה הם חלק ה' ולא דבוקים להסטרא אחרא, 'זולל וסובא' בשאר עמין כדכתיב (תהלים קו לה) "ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם" כמבואר בזוה"ק שם, שוב לא היה נתיבא, שהרי ישארו בפנימיותם טובים, ואם יבוא חס ושלום עליהם עונש לא יהיה כי אם בחיצוניותם, כמו דמסיים הזוה"ק (שם)